

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia
Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarius In Jus
Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas
Gregorii IX. P. M.**

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus XXXIII. De Majoritate & Obedientia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62329)

Adde his Petr. à Navarra, *De vestit. lib. 2. c. 3. n. 152. & seqq.* P. Royzium *decif. Tituan. 3. n. 230.* Sineh. *de matrim. Tract. 7. Disp. 37. n. 13* & quæ scripsimus *at tit. D. de judic. n. 47. & seqq.*

TITULUS XXXIII.

De Majoritate & Obedientia.

SUMMARIUM.

1. Majoritas & obedientia quid.
2. Qui quibus obedientiam debeant.
3. Pœna inobedientis, & ad quos ea spectet.
4. Obedientia in quibus consistat.
5. Laicus reverentiam debet Clerico.
6. Inter Clericos quaratione quis & ex qua causa major habeatur.
7. Professus nulliter professi nem posse ratificans an locum priorem retineat?
8. Majorem quem facit prerogativa ordinantis.
9. Plurimum graduum cumulatim an faciat quem majorem?

EX gradus & ordinis distributione oritur quedam præminentia, quæ hic dicitur Majoritas, estque prerogativa, qua præstat major minori. Ex ea oritur Obedientia, quam minores debent majoribus, quatenus illicitum nihil præcipiunt, parendum enim Deo magis, quam hominibus, *can. si dominus 93. XI. q. 3.* In dubio tamen parendum superiori præcipienti, *can. qui à culpatur xxiii. q. 1. ** Debetur autem obedientia potius proximo superiori, quam remotiori, quatenus contra leges superioris nihil præcipit, *c. inter 8. h. t.* Sic Religio est potius Abbati parendum, quam Episcopo, & non Episcopi, sed Abbatis jussu ordinandus, *can. Si quis Monachus 28. c. Cum pro utilitate 34. XVI. q. 1.* Uti nec Clericus Episcopi sine ejus consensu ab Archiepiscopo transferendus, *can. Congregatus 19. q. 3. ** Inobediens subiacet censuræ Ecclesiasticæ, per quam compellatur *c. 2. f. 9. h. t.*, quatenus eam inferre superior potest. Hinc Abbatis subiectas inobedientes non excommunicat, *c. dilecta 12. h. t.*, propterea quod excommunicatio spectet ad claves, quarum potestas non est feminis, *c. Nova 10. i. f. de jennis*, Suspendit tamen, idque ratione jurisdictionis, quam ei dat consuetudo,

arg. c. dilecta 4. inf. t. 43. de arbit. Gl. e. 10. & ibid. Innoc. Minor in majorem nihil attentat: quo modo diocesano statum non ligatur Archiepiscopus, etiam existens in diocesi, ut dictum sup. Tit. 2. neque enim minor majorem judicat, can. pen. & fin. Disp. 21.

Obedientia consistit in tribus, videlicet reverentia, præcepto, & iudicio. Reverentia est in adsurgendo majori, honorificè cum salutando, & aliis, quæ pro more patriæ majoribus & dignioribus exhiberi solent. Iudicium & præceptum in eo consistunt, ut minor coram majore compareat, tamquam iudice; monitiones, correctiones observet, mandato obtemperet.

Laico majorem & digniorem esse Clericum certum est. Unde & huic ille reverentiam debet, quam & Principes exhibent Episcopis, *c. 4. & 6. h. t.* Imò Sacerdotes Regum, aliorumque fidelium patres & magistris censeri habet *can. quis dubitet disp. 96.*

Inter Clericos contingit aliquem esse majorem; I. Dignitate & jurisdictione, quo modo Episcopus major est Archidiacono, hic aliis Clericis. Abbas Monachis, *d. c. 12. II. Ordine*, quo modo Sacerdos est major Diacono, hic subdiacono, *c. statutus 15. h. t. III. Antiquitate*: sic prius ordinatus est posterius ordinato major, *c. 1. h. t.* Ubi nihil facit nominatio ad Episcopum, seu confirmatio, sed ipsa ordinatio seu consecratio, cujus prioritas constituit antiquiorem, & ex consequenti digniorem. Sic & inter professos antiquior habetur major, eique prerogativa debetur.

Ubi queri posset, An professus nulliter, postea professionem ratificans retinere tunc possit locum priorem, & sui privilegii ei competentibus? R. Hoc velle Navar. *Conf. 27. de regularib.* si ab initio in bona fide fuerit. Videtur tamen potius, si inde aliquid præjudicii cedat religioni, aut Religiosis, quod sit alicujus momenti, non posse eum in loco suo manere citra dispensationem: si tamen absque nota non possit cedere aliis, quia res est secreta, non teneri abstinere, ratione communis erroris, quem aufert cum nota sua nemo tenetur. Quod multo magis procedet, si fuerit publica, cum ex tempore ratificationis incipiat demum esse professus, ex eo quoque tempore tantum habebit privilegia professorum.

8 IV. Prærogativa ordinantis facit quem majorem. Sic ordinatus à summo Pont. dignior est ordinato ab Episcopo; licet per hoc non eximatur à jurisdictione sui Episcopi, *c. Per tuas 7. h. tit.* Inter hos absolute major est is, cui non solum debetur obedientia reverentiæ, verum & præcepti, & judicii, quam solemniter promittit Episcopus Archiepiscopo, Abbates, Archidiaconi, & alii indignitate positi, ipsi Episcopo, etiam cum juramento solenni, quale præstant Pontifici Episcopi, secundum formam *c. Ego 4. inf. De jurejur.* Non habentes dignitatem tantum promittunt manualemente suis Prælati obedientiam, *c. 3. & c. His que 11. h. tit.* nisi aliud habeat consuetudo. Si aliqui sint jurisdictione pares, is inter eos major erit, cui ordo est major. Si & in hoc paritas, is qui prius ordinatus, *d. c. 1. ubi Innoc. h. tit.* Si in eo quoque paritas fuerit, dignior erit, qui à digniore ordinatus.

9 Quæritur, An plerumque graduum cumulatio, quorum nullus per se sufficit ad præminentiam, faciat aliquem majorem eo, qui habet unum præminentem? Resp. Non videri, argumento *l. Spad. num. 15. §. qui iura D. de excusat. tutor.* ubi variæ species excusationis, si per se sint imperfectæ, non excusant: uti nec hæc in re plures gradus in uno non ponent præferentiam, si in alio sit unus excellentior. Unde Episcopus Doctor non præcedet Archiepiscopum non Doctorem, *Navar. cons. n. 4. & 15. hoc tit.* & Doctor Medicinæ aut Legum non præferendus Doctori Canonum, *Felin. in c. Cleric. n. 3. & ibid. Abbas inf. de iudicis.*

TITULUS XXXIV.

De Treuga & Pace.

SUMMARIUM.

1. Tentanda compositio inter partes litigantes.
 2. An iudex partes ad hoc cogere possit?
 3. Tentanda compositio potissimum in bellis, idque per pacem vel in luctas.
 4. Induciæ alia Conventionales, alia Canonica.
1. Ante iudicii ingressum incumbit Magistratui, maxime Ecclesiastico tentare, si controversiæ quædam compositione possint

sopiri. Quæres tendit in bonum publicum, cuius status turbatur licibus, quas ideo quilibet bonus excreatur.

Quæritur autem, An iudex possit cogere partes ad compositionem? R. Non posse cogere ad transigendum, aut compromittendum, cum hæc res eò tendat, ut quis in virtute iuri suo cedat. Quod iniquum, unde & merito id prohibetur iudici, *Novel. Vi litigantes c. 124. in fine.* Nisi litis intricata sit, ut aliter expediri nequeat: & ita passim tradunt Doctores, Abbas *hic in Rubr. c. e. cum pridem n. 6. inf. de part. Felin. hic Rubr. Jason ad l. Quidam 21. w. 4. D. Si certum per. Facit eò textus in c. p. n. sup. tit. 2. De rescriptis.*

Recte tamen facit iudex, si annitatur componere partes, præcipue ubi scandali occasio subest: potissimum in bellis, quæ vel sopiuntur perpetuo per pacem, quæ, remissis iniuriis, sedus æternum sancitur, vel temporaliter per inducias, quæ hæc Italico sive barbaro vocabulo Treuga dicuntur, quando ab armis abstinetur.

Hæc alia sunt Conventionales, quæ multo partium pacto initæ strictè sunt observandæ, etiam inter hostes, *can. Noli ver. filii xxiii. q. 1. Alia Canonica*, ex præcepto Ecclesiæ, quæ certis diebus ab armis abstinere jubet, ut diebus Dominicis, tempore Adventus usque ad octavam Epiphaniæ, tempore Quadragesimæ usque ad octavam Pasche, *c. 1. h. tit.* Nisi urgeat necessitas, propter ingentem hostem, *can. Si nulla xxiii. q. 8.* Præcipit & Ecclesiæ, ut à certis personis abstinetur, veluti Presbyteris, Monachis, Convulsis, rusticis, mætoribus: item ab animalibus, quorum usus est in arando, *c. 2. hoc tit.* Verum horum observatio à multis recto sæculis fuit neglecta, ut mirum non sit hæc temporis iniquitate non servari: ita ut putet Abbas *ad d. c. 1.* non amplius obligare huiusmodi legem Canonica, Cujus opinio, saltem quoad Ecclesiasticos, minime procedit, in quos violenta manuum injectio [hodie] pro dolor! frequens, præcipue inter hæreticos, etiam hodie interdicta manet sub poena anathematis, ut dicitur infra, *ad tit. De sent. excommunic. Nisi tamen se ingerant rebus bellicis, quia privilegium amittit, qui eo abutitur, can. Vbi illa Dist. 74. Savire in feminas, pueros, semper est foridum*